

GRAMATYKA NIEMIECKA NA CHŁOPSKI ROZUM

A1/A2

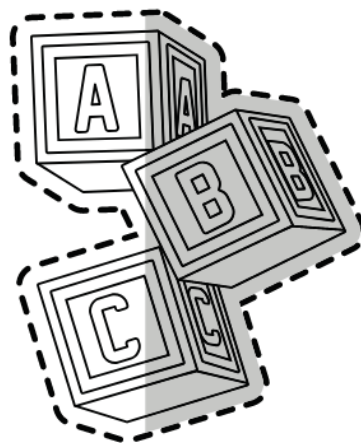

Lekcja 1: alfabet niemiecki

Jakie litery i dźwięki są w niemieckim?

Jak się je wymawia?

Alfabet niemiecki: samogłoski

W niemieckim jest tylko 5 samogłosek, ale o wiele więcej dźwięków. Poniżej znajdziesz najważniejsze z nich:

dźwięk	wymowa
a	Stadt
a:	Name/Zahl/Staat
e	der
ε	sprechen
e:	reden/nehmen/Beet
ə	keine

dźwięk	wymowa
i	mit
i:	Kilo/sie/ihr
ɔ	Tochter
o:	Ton/Sohn/Boot
ʊ	Mutter
u:	suchen/ Stuhl

Oznacza on, że samogłoska jest dłuuuuuuga

Alfabet niemiecki: spółgłoski

dźwięk	wymowa
b	das Buch, die Birne, bitte

dźwięk**wymowa**

c	der Computer, die Creme
---	-------------------------

ç	ich, farbig
---	-------------

x	lachen
---	--------

d	die Dusche, der Daumen
---	------------------------

f	der Fisch, das Flugzeug
---	-------------------------

g	geben
---	-------

h	das Haus, gehen, das Heft
---	---------------------------

j	die Jacke, das Jahr
---	---------------------

k	die Katze, der Kaffee
---	-----------------------

ks	der Text, sechs, links, sonntags
----	----------------------------------

dźwięk**wymowa**

l der Lehrer, lernen, die Lampe

m Mama, die Milch

n nein, nicht, die Nacht

p Papa, der Pinsel, die Polizei

pf die Pflanzen

q die Qualität, die Quelle

r der Regen, rot, rechts

s die Sonne, das Salz, essen

dźwięk	wymowa
z	sehr
ſ	schon, stehen
t	die Tasse, der Tag
ts	die Zeit, setzen, Nation
v	viel, vier, der Vogel
w	das Wasser, die Woche, wenig

Alfabet niemiecki: umlauty

dźwięk	wymowa
œ	können
ε:	Mädchen/zählen
ø:	Töne/Söhne
γ	fünf/sympatisch
y:	müde/Stühle/Typ

Lekcja 2: liczby niemieckie (od 1 do 1000)

W tej lekcji poznasz liczby niemieckie – od zera do tysiąca. Tyle liczb na raz? Bez obaw – wystarczy nauczyć się systemu, jaki stoi za tworzeniem cyfr i liczb w niemieckim.

Cyfry niemieckie 1-10

1	eins
2	zwei
3	drei
4	vier
5	fünf
6	sechs
7	sieben
8	acht
9	neun
10	zehn

Liczby niemieckie 11-19

Żeby stworzyć liczby niemieckie od 11-19 bierzemy cyfrę z tabelki powyżej i dodajemy **zehn** – z dwoma wyjątkami przy 11 i 12:

- 11 elf
- 12 zwölf

- 13 dreiz**ehn**
- 14 vier**zehn**
- 15 fünf**zehn**
- 16 sech**zehn**
- 17 sieb**zehn**
- 18 acht**zehn**
- 19 neun**zehn**

Liczby niemieckie 20-100

Żeby stworzyć liczby niemieckie od 20-100 bierzemy cyfrę z tabelki powyżej i dodajemy **-zig lub -ßig** z wyjątkiem przy 20:

- 20 zwanzig
- 30 drei**ßig**
- 40 vier**zig**
- 50 fünf**zig**
- 60 sech**zig**
- 70 sieb**zig**
- 80 acht**zig**
- 90 neun**zig**
- 100 hundert

Liczby
dwucyfrowe
czyta się "od tyłu"

Trochę dziwnie, prawda? Ale to kwestia czasu i praktyki i na pewno przyjdzie taki moment, że oswoisz się z tym czytaniem i pisanem liczb „od tyłu”. Tutaj jeszcze kilka przykładów:

- 21 einundzwanzig
- 31 einunddreißig
- 41 einundvierzig

- 51 einundfünfzig
- 61 einundsechzig
- 71 einundsiebzig
- 81 – einundachzig
- 91 einundneunzig

Liczby niemieckie 100-1000

100 : (ein) hundert

Ok, 100 to hundert po niemiecki. A jak powiedzieć na przykład 158? Prawie jak po polsku – najpierw setka, później 58 (od tyłu! tak jak pisałam wyżej), na przykład:

- 158 hundertachtundfünfzig
- 199 einhundertneunundneunzig

Taki sam system obowiązuje, jeśli chcecie powiedzieć 258, 358, 458, 558 i tak dalej. Trzeba tylko dodać, o ile setek chodzi:

- 258 **zwei**hundertachtundfünfzig
- 358 **drei**hundertachtundfünfzig
- 458 **vier**hundertachtundfünfzig

1000 : tausend

A jak powiesz na przykład 1158? Prawie jak po polsku – najpierw tysiące, później, następnie 58 (od tyłu! tak jak pisałam wyżej) na przykład:

- 1158 eintausendeinhundertachtundfünfzig
- 2258 zweitausendzweihundertachtundfünfzig
- 4458 viertausendvierhundertachtundfünfzig

uwaga

die Null , die Million (-en), die Milliarde (-n) piszemy wielką literą.

Lekcja 3: zaimki osobowe w niemieckim

W tej lekcji dowiesz się najważniejszych informacji o zaimkach osobowych – co to są zaimki oraz jak odmieniają się przez przypadki. Los geht's!

Co to są zaimki osobowe?

Zaimki osobowe (Personalpronomen) to inaczej takie słówka jak ja, ty, ono, wy itp. Zaimki osobowe wyglądają inaczej w mianowniku, celowniku i bierniku:

- Ich bin Ania/ Ja nazywam się Ania. („ja”/ w mianowniku to „ich”)
- Gib mir ein Keks!/ Daj mi ciastko („mi” to ten sam zaimek co wyżej, ale w celowniku „mir”)
- Besuchst du mich bald?/ Czy odwiedzisz mnie wkrótce („mnie” to ten sam zaimek co wyżej, ale w bierniku „mich”)

Zaimki osobowe w mianowniku

Zaimki osobowe w mianowniku odpowiadają na pytanie „kto?co?”. Na przykład:

- **Ich** bin glücklich. / Jestem szczęśliwa. (Kto jest szczęśliwy? No ja)
- Bist **du** glücklich?/ Jesteś szczęśliwy? (Kto? ty)

uwaga

W języku niemieckim nie można opuścić zaimka osobowego, co widać na przykładach powyżej. Po polsku można powiedzieć „Robię”, po niemiecku trzeba powiedzieć “ Ich mache” – samo „mache” jest niepoprawne.

Czy jesteś szczęśliwy? Bist du glücklich?

A tak wyglądają pozostałe zaimki osobowe w niemieckim w mianowniku:

Liczba pojedyncza	Liczba mnoga
ich (ja)	wir (my)
du (ty)	ihr (wy)
er (on)	sie (oni, one)
sie (ona)	Sie (państwo/pan/pani)
ono (es)	

Zapamiętaj

„Sie” pisane dużą literą to forma grzecznościowa, która oznacza „pan/pani/państwo”, a „sie” pisane małą literą oznacza „oni”.

Zaimki osobowe w celowniku

Zaimki osobowe w celowniku (Dativ) to te, które odpowiadają na pytanie „komu? czemu? z kim? z czym?”

- Gib **mir** ein Keks! / Daj mi ciastko! (daj ~~komu?~~ mi)

- Mit **mir** wirst du Deutsch lernen./ Ze mną nauczysz się niemieckiego. (z kim? ze mną)

Gib mir ein Keks! / Dawaj ciacho! „Mir” to przykład zaimka osobowego w celowniku

A tak wyglądają pozostałe zaimki osobowe w niemieckim w celowniku:

Nominativ/ mianownik

(kto? co?)

ich du er sie es wir ihr sie Sie

Dativ/ celownik (komu?
czemu? z kim? z czym?)

mir dir ihm ihr ihm uns euch ihnen Ihnen

Zaimki osobowe w bierniku

Zaimki osobowe w bierniku (Akkusativ) to te, które odpowiadają na pytanie „kogo?co?” :

- Ich sehe **dich!** / Widzę cię. (kogo widzę? cię)
- Ich mag **sie.** / Lubię ją. (kogo lubię? ją)
- Schreien Sie **mich** nicht an! / Pani/pan/państwo na mnie nie krzyczy! (na kogo krzyczy? na mnie)

A tak wyglądają pozostałe zaimki osobowe w niemieckim w bierniku:

Nominativ (kto? co?) ich du er sie es wir ihr sie Sie

Akkusativ (kogo? co?) mich dich ihn sie es uns euch sie Sie

Trik na naukę zaimków osobowych w niemieckim

Jak się nauczyć zaimków osobowych? Najlepiej z kontekstem, a nie wykuwając tabelki. Napisz sobie poniższe zdania fiszkach czy wydrukuj. I nie chowaj do szuflady, tylko regularnie powtarzaj, najlepiej na głos

Zaimki niemieckie w mianowniku (Nominativ), celowniku (Dativ) i bierniku (Akkusativ):

- (ja: ich) Zeig mir (Dat. komu? pokaż) wie du mich (Akk. kogo? lubisz) magst!
- (ty: du) Ich liebe es mit dir (Dat. z kim?) Zeit zu verbringen und dich (Akk. kogo?) zu besuchen!
- (ona: sie) Sie ist mit ihr(Dat. z kim? czym jest w restauracji) im Restaurant und du sprichst sie (Akk. kogo?co? zagadasz) jetzt an!
- (on: er) Ich liebe es mit ihm (Dat. z kim?) Zeit zu verbringen und ihn (Akk. kogo?) zu besuchen!
- (ono: es) , dativ: ihm, akkusativ: es (może ktoś ma większą fantazję i potrafi stworzyć zdanie? Piszcie w komentarzach)
- (my: wir) Mit uns (Dat. z kim? nie rozmawia) redet niemand und uns (Akk. kogo? nikt nie lubi?) mag niemand.
- (wy: ihr) Ich liebe es mit euch (Dat. z kim?) Zeit zu verbringen und euch (Akk. kogo?) zu besuchen!
- (oni: sie) Mit ihnen (Dat. z kim?) hat man immer Spaß und ich sehe sie (Akk. kogo widzę?) jede Woche!

Lekcja 4: odmiana czasownika sein

| Du **bist** toll!/Jesteś super!

„Bist” to właśnie czasownik „sein” (być) w drugiej osobie. W tej lekcji nauczysz się odmiany czasownika sein przez osoby. Dowiesz się także, dlaczego i kiedy „sein” nie oznacza „być”.

Co należy wiedzieć o czasowniku sein?

Sein jako czasownik główny (Vollverb)

Czasownik sein oznacza „być”:

- Ich bin sehr glücklich./ Jestem szczęśliwy.
- Ich bin Polin. / Jestem Polką.

Sein jako czasownik posiłkowy (Hilfsverb)

A czasami czasownik „sein” nic nie oznacza, tylko pomaga stworzyć zdanie, na przykład w przeszłym czasie Perfekt:

- Ich bin gegangen. /Poszłam.
- Ich bin aufgestanden./ Wstałam.

Czasownik sein jest jednym z 3 czasowników posiłkowych (tych co pomagają stworzyć zdanie) -pozostałe dwa to haben(mieć) oraz werden (stać się, zostać).

Odmiana sein przez osoby

W tabelce poniżej widzisz odmianę sein dla osób w czasie teraźniejszym:

liczba pojedyncza

liczba mnoga

ich bin/ ja jestem

wir sind/ my jesteśmy

du bist/ ty jesteś

ihr seid/ wy jesteście

er ist/ on jest

sie sind/ oni, one są

sie ist/ ona jest

Sie sind/ państwo/pan/pani są

liczba pojedyncza

liczba mnoga

es ist/ ono jest

Lekcja 5: odmiana czasownika haben

! Du **hast** Glück!/ Masz szczęście.

„Hast” to właśnie czasownik „haben” (mieć) w drugiej osobie. W tej lekcji nauczysz się odmiany czasownika haben przez osoby. Dowiesz się także, dlaczego i kiedy „haben” nie oznacza „mieć”.

Co należy wiedzieć o czasowniku haben?

Haben jako czasownik główny (Vollverb)

Czasownik haben oznacza „mieć”:

- Hast du einen Job? / Masz pracę?
- Hast du Kinder? / Masz dzieci?

Haben jako czasownik posiłkowy (Hilfsverb)

A czasami czasownik „haben” tylko pomaga stworzyć zdanie, na przykład w przeszłym czasie Perfekt i nie oznacza wtedy nic:

- Ich habe Deutsch gelernt. / Uczyłam się niemieckiego.
- Ich habe geschlafen. / Spałam.

Czasownik haben jest jednym z 3 czasowników posiłkowych (tych co pomagają stworzyć zdanie) -pozostałe dwa to sein(być) oraz werden (stać się, zostać).

Du hast Glück! / Masz szczęście. "Hast" to właśnie czasownik „haben” (mieć) w drugiej osobie.

Odmiana haben przez osoby

Poniżej widzisz odmianę haben przez osoby w czasie teraźniejszym. Jeżeli chcesz nauczyć się odmiany haben w innych czasach – zajrzyj tutaj.

liczba pojedyncza

liczba mnoga

ich habe/ ja mam

wir haben/ my mamy

du hast/ ty masz

ihr habt/ wy macie

er hat/ on ma

sie haben/ oni, one mają

sie hat/ ona ma

Sie haben/ państwo/pan/pani ma

es hat/ ono ma

Lekcja 6: czas teraźniejszy

„Ich spreche Deutsch”/ *Mówię po niemiecku* – to właśnie przykład zdania w czasie teraźniejszym. W tej lekcji nauczysz się jak budować zdania twierdzące w czasie teraźniejszym, który nazywa się Präsens.

Co należy wiedzieć o czasie teraźniejszym Präsens?

Czas teraźniejszy w niemieckim używa się do:

mówienia o faktach, sytuacjach czy stanach w teraźniejszości, na przykład:

- Ich bin Ania/Jestem Ania.
- Jeden Tag lerne ich Deutsch./ Każdego dnia uczę się niemieckiego.

mówienia o czynnościach, które trwają od kiedyś tam w przeszłości do dziś:

Ich lerne Deutsch seit 2 Jahren./ Uczę się niemieckiego od 2 lat.

mówienia o czynnościach, które są już ustalone i wydarzą się w przyszłości:

Nächsten Mittwoch gehe ich zum Arzt. / W następną środę idę do lekarza

Czyli zupełnie jak w języku polskim.

Jak tworzy się czas teraźniejszy niemiecki?

Czas teraźniejszy z czasownikami regularnymi

Żeby stworzyć zdanie w czasie teraźniejszym w niemieckim potrzebny jest nam temat czasownika plus odpowiednia końcówka dla danej osoby. Na przykład:

Ich lerne Deutsch/ Uczę się niemieckiego. („lerne” to forma czasownika „lernen” dla pierwszej osoby liczby pojedynczej)

Czyli bierzemy temat czasownika (przeważnie jest to ta część, która zostaje po odłączeniu końcówki -en) i dodajemy końcówkę dla konkretnej osoby. Takie końcówki dostają poszczególne osoby w niemieckim :

lernen

uczyć się

ich lerne

ja uczę się

lernen	uczyć się
du lernST	ty uczysz się
er/sie/es lernT	on/ona/ono uczy się
wir lernEN	my uczymy się
ihr lernT	oni uczą się
sie/Sie lernEN	oni /pan/pani/ państwo uczą się

- Wir lern**en** Japanisch/ My uczymy się japońskiego.
- Ich mache**e** jetzt Pause/ Robię teraz przerwę
- Macht**t** ihr auch Pause?/ Wy też robicie przerwę?

I to by było na tyle – główną zasadę tworzenia czasu teraźniejszego z czasownikami regularnymi już znacie. Jest kilka drobnych wyjątków. Jeśli na przykład czasownik kończy się na „t” to między końcówką osobową a tematem dodajemy „e” (du „wartest”). Szczegółowe informacje na ten temat znajdziesz w lekcji [czasowniki regularne](#).

UWAGA

O ile po polsku można spokojnie ominąć zaimek osobowy i powiedzieć wymiennie „ja teraz robię przerwę”/”robię teraz przerwę”, o tyle w niemieckim NIE WOLNO opuścić zaimka osobowego. Czyli mówi się „ich mache jetzt Pause”, a nie “ mache jetzt Pause”

Czas teraźniejszy niemiecki z czasownikami nieregularnymi

Sie spricht Deutsch./ Ona mówi po niemiecku.

„Spricht” to czasownik „sprechen” w 3 osobie. Tylko dlaczego jest „spricht”, a nie „sprecht”? W języku niemieckim oprócz czasowników regularnych są [czasowniki nieregularne](#).

Charakteryzują się tym, że w obrębie tematu czasownika zachodzą pewne zmiany. W powyższym przykładzie „e” zamieniło się na „i”. Odmiany czasowników nieregularnych przez osoby trzeba nauczyć się na pamięć. **Podsumowując, czasowniki nieregularne w czasie teraźniejszym dostają końcówkę osobową (taką jak wyżej), a dodatkowo w temacie takiego czasownika coś się zmienia.**

Najważniejszymi czasownikami nieregularnymi są oczywiście czasowniki [sein](#) i [haben](#) , których odmianę znajdziesz w poprzednich lekcjach. . Tak wyglądają niektóre czasowniki nieregularne w czasie teraźniejszym:

- Helga **isst** eine Schokolade./ Helga je czekoladę.
- Sie **ist** sehr traurig./ Ona jest bardzo smutna.
- Schokolade **hilft** ihr sich besser zu fühlen./ Czekolada pomaga jej poczuć się lepiej.

Helga isst eine Schokolade./ Helga je czekoladę. "Isst" to przykład czasownika nieregularnego w trzeciej osobie liczby pojedynczej. Jak widać, sporo zmieniło się w temacie czasownika „essen”. Takimi zmianami charakteryzują się właśnie czasowniki nieregularne.

Jak zaprzeczyć po niemiecku?

„Ich spreche kein Deutsch“/ Nie mówię po niemiecku – to właśnie przykład przeczenia. W tej lekcji nauczysz się, jak zaprzeczać po niemiecku.

Przeczenia niemiecki: kiedy używa się „nicht”, „nein”, a kiedy „kein”?

W języku niemieckim można zaprzeczyć na 3 sposoby: poprzez „nicht”, „nein” i „kein”. Kiedy jak zaprzeczyć?

nein

Jeżeli chcemy zaprzeczyć całe zdanie, użyjemy słowa „nein”. Po lewej stronie widzisz właśnie zdanie, czy w tym wypadku pytanie, a po prawej strony dwie możliwości zaprzeczenia poprzez „nein”.

Co zaprzeczamy	jak zaprzeczamy?
Willst du mit mir ins Kino gehen?/ Chcesz iść ze mną do kina?	Nein./ Nie.
	Nein, ich will nicht mit dir ins Kino gehen./ Nie, nie chcę iść z tobą do kina.
Rauchst du?/Palisz?	Nein./ Nie.

Nein, ich rauche nicht./ Nie, nie palę.

Rauchst du?/Palisz? Nein./ Nie./ Nein, ich rauche nicht./ Nie, nie palę.

nicht

„Nicht” stawiamy tam, gdzie chcemy zaprzeczyć przymiotnik lub czasownik. W języku polskim „nicht” jest przed czasownikiem, a w niemieckim po czasowniku: Ich rauche **nicht/ Nie** palę. Przymiotnik to to słowo, które odpowiada na pytanie „jaki?” : piękny, młody, dobry i tak dalej. Na przykład:

Co zaprzeczamy

Das Wetter ist schön (przymiotnik) ./
Pogoda jest ładna.

Ich bin schlau./ Jestem mądry.

Du bist lustig./ Jesteś zabawny.

Ich trinke (czasownik)./ Piję.

jak zaprzeczamy?

Das Wetter ist nicht schön./ Pogoda
nie jest ładna

Ich bin nicht schlau./ Nie jestem
mądry.

Du bist nicht lustig./ Nei jesteś
zabawny.

Ich trinke nicht./ Nie piję.

Co zaprzeczamy**jak zaprzeczamy?**

Ich rauche./ Palę.Ich rauche nicht./ Nie palę.

kein

„Kein” używamy, jeżeli chcemy zaprzeczyć rzeczownik:

Co zaprzeczamy**jak zaprzeczamy?**

Ich habe eine Schwester(rzeczownik)./
Mam siostrę.Ich habe keine Schwester./ Nie mam
siostry.

Du hast einen Bruder. / Masz brata.

Du hast keinen Bruder. / Nie masz
brata.

kein czy nicht

W niektórych przypadkach możemy użyć albo przeczenia „kein”, albo „nicht”. Na przykład możemy powiedzieć „Ich spiele kein Klavier” / Nie gram na pianinie, albo możemy powiedzieć „Ich spiele nicht Klavier”. Obie wersje są poprawne, ponieważ trudno ustalić czy przeczenie odnosi się do czasownika, czy do rzeczownika. Lepiej jednak brzmi „Ich spiele kein Klavier”

Czyli w takich wypadkach jakby rzeczownik ma decydujący głos, ale przeczenie z „nicht” jest też poprawne. Na przykład:

- Ich spreche kein Deutsch
- Ich spreche nicht Deutsch.

Lekcja 8: pytania po niemiecku

Jak pytać po niemiecku?

„Ich habe eine Frage an dich“/Mam do ciebie pytanie . Und zwar... jak zadawać pytania po niemiecku? W tej lekcji nauczysz się jak zadaje się pytania po niemiecku !

Jak stworzyć pytanie po niemiecku?

Pytania bez zaimka pytającego

Jeżeli jedyną możliwą odpowiedzią na twoje pytanie jest tak/ nie , to wtedy przedstawiamy podmiot z orzeczeniem. Pytanie zaczyna się od orzeczenia. Spójrz najpierw na zdania twierdzące.

- Fabian (podmiot) kommt (orzeczenie) aus Berlin./ Fabian pochodzi z Berlina.
- Sie (podmiot) heißt (orzeczenie) Ania. / Ona nazywa się Ania.

Jak widzisz najpierw jest podmiot, a później orzeczenie. A jeśli te zdania chcesz zamienić na pytanie, to przestawiasz podmiot z orzeczeniem:

1 orzeczenie	2 podmiot	3	Tłumaczenie
Kommt	Fabian	aus Berlin ?	Czy Fabian pochodzi z Berlina?
Heißt	sie	Ania?	Czy ona nazywa się Ania?

Pytania z zaimkiem pytającym

Zaimki pytające to takie słówka jak **kiedy, dlaczego, gdzie (wann, warum, wo)** i tak dalej. Takie słówko wstawiamy na początku zdania, a następnie znowu zamieniamy miejscami podmiot z orzeczeniem. Na przykład:

1 zaimek pytający	2 orzeczenie	3 podmiot	Tłumaczenie
Woher	kommt	Fabian?	Skąd pochodzi Fabian?
Wie	heißt	sie?	Jak ona się nazywa?

Proste prawda?

Pytania po niemiecku: przykłady

Skoro już wiesz, jak tworzy się pytania po niemiecku – to teraz czas na przykłady!

pytania o samopoczucie po niemiecku

Wie geht es dir?/ Co u ciebie, jak się masz?

Najpopularniejsze zapytanie o samopoczucie. W mowie potocznej często uzupełnione o „alles gut?”. Na takie pytanie można odpowiedzieć:

Alles gut/prima/top, selber? /Wszystko dobrze/świetnie/super, a u ciebie?

Was geht ab?/ Co jest, co tam?

Bardzo potocznie można zapytać właśnie w ten sposób.

Wie läuft es?/ Jak leci?

To też jest potoczne zapytanie. Można je rozszerzyć o „bei dir” /u ciebie : Wie läuft es bei dir?

Wie fühlst du dich?/ Jak się czujesz?

Takie pytanie zadamy, jeżeli nie tyle grzecznościowo chcemy zapytać o to, co słyhać, tylko naprawdę chcemy porozmawiać o tym, jak dana osoba się czuje.

Was geht?/ Co tam?

Bardzo potoczne zapytanie. Tak możemy o samopoczucie zapytać znajomych, ale już szefa – nie bardzo. Jeżeli już interesuje nas samopoczucie szefa, zapytamy: Wie geht es Ihnen?

pytania o drogę po niemiecku

Kto pyta nie błądzi – a jeśli już zabłądzisz w Niemczech, mogą ci się przydać poniższe pytania:

Pytanie o drogę	Tłumaczenie
Entschuldigung, wo ist..	Przepraszam, gdzie jest..
Wo ist das?	Gdzie to jest?
Wie komme ich dorthin?	Czym mogę tam dojechać?
Entschuldigung, wo ist der Busbahnhof?	Przepraszam, gdzie jest dworzec autobusowy?
Entschuldigung, wo ist die ... Straße?	Przepraszam, gdzie jestulica?
Ich möchte zu...	Chciałbym/Chciałabym się dostać do...
Ich suche diese Adresse.	Szukam tego adresu.
Ist das weit von hier?	Czy to jest daleko stąd?
Wie komme ich zum Bahnhof/Flughafen?	Jak dojdę/dojadę na dworzec/lotnisko?

Lekcja 9: czasownik niemiecki (wprowadzenie)

Tutaj znajdziesz najważniejsze i najbardziej podstawowe informacje o czasowniku niemieckim, które ułatwią ci dalszą naukę.

Czasownik niemiecki: wprowadzenie

1. Czasownik niemiecki może być regularny/nieregularny
2. Czasownik niemiecki w każdym słowniku znajdziesz w bezokoliczniku, czyli formie bezosobowej. Na przykład: sprechen, wollen, laufen/ mówić, chcieć, biegać
3. Taki czasownik składa się z tematu (Verbstamm) i końcówki -en lub rzadziej -n. Na przykład: sprechen, wollen, laufen
4. Czasownik odmienia się przez osoby. Do tematu czasownika dodajesz odpowiednią końcówkę osobową. Na przykład: ich trinke , du trinkst, er trinkt, ich spreche, du ißt, sie muss, wir wollen, er spielt

Jak odmienia się czasownik niemiecki?

Na poziomie początkującym wystarczy, że będziesz rozróżniać czasowniki regularne od nieregularnych. Są pewne różnice między czasownikami słabymi/regularnymi i mocnymi/nieregularnymi, ale jeśli nie wybierasz się na studia lingwistyczne, możesz traktować te terminy jako wymienne: czasowniki mocne = czasowniki nieregularne, czasowniki słabe = czasowniki regularne

czasowniki nieregularne = mocne

czasowniki regularne = słabe

Przy odmianie temat czasownika zostaje ten sam, dodajemy odpowiednią końcówkę dla danej osoby, która zawsze jest taka sama. Z pewnymi wyjątkami, o których dowiesz się w lekcji o czasownikach regularnych:

Ich lerne Deutsch, du lernst Deutsch, er/sie es lernt, wir lernen Deutsch, ihr lernt, Sie/sie lernen

Czasownik nieregularny (mocny)

Przy odmianie przez osoby, zamieniają się samogłoski w temacie – takie zmiany są w przykładach poniżej zaznaczone na czerwono. Dobra wiadomość: tylko w 2. i 3 osobie liczby pojedynczej są te zmiany.

- Ich sehe , du siehst, ich schlafe, du schläfst
- Ich sehe dich./ Widzę cię.
- Du siehst nicht so frisch aus. / Wyglądasz nieświeżo.
- Kein Wunder – ich habe sehr schlecht geschlafen. / Nic dziwnego – bardzo źle spałam.

Lekcja 10: czasowniki regularne

„Ich lerne Deutsch“/ Uczę się niemieckiego. Czasownik „lernen“ jest właśnie czasownikiem regularnym. W tej lekcji dowiesz się jak odmieniają się czasowniki regularne przez osoby oraz o wyjątkach od tej odmiany.

Odmiana czasowników regularnych

Odmiana czasowników regularnych jest naprawdę prosta. Temat w czasowniku zostaje w każdej osobie taki sam. Do tego tematu należy w każdej osobie konkretną końcówkę:

Bezokolicznik (Infinitiv)	Temat (Verbstamm)	ich/ja	du/ty	sie/er/es/ona/on/ono	wir/my	ihr/wy	Sie/sie/ oni
kaufen	kauf	kauf E	kauf ST	kauf T		mach EN	kauf T mach EN
lernen	lern	lern E	lern ST	lern T		lern EN	lern T lern EN
machen	mach	mach E	mach ST	mach T		mach EN	mach T mach EN

Na przykład:

- Ich kaufe mir heute eine goldene Uhr./ Dzisiaj kupię sobie złoty zegarek.
- Vielleicht lernst du mal endlich wie man Geld spart? / A może w końcu nauczysz się jak oszczędza się pieniądze?
- Ich mache mir darüber keine Gedanken – ich bin reich! / Nie martwię się o to – jestem bogaty!

Odmiana czasowników regularnych: wyjątki

Temat czasownika kończy się na – **t; d; m lub n**

Jak już wiesz – przy odmianie czasowników regularnych niemieckich obowiązuje zasada: **temat czasownik + końcówka osobowa**. A jeśli temat czasownika kończy się na **t; d; m lub n** to wtedy w 2. i 3. os. l.poj. (ty, on), jak i 2. os. l.mn (wy) dodajemy „e” pomiędzy temat a końcówkę. Na przykład:

- Du arbeitest in Deutschland seit 2009./ Pracujesz w Niemczech od 2009.
- Grażyna findet hier aber keinen Job. / Grażyna nie może znaleźć tutaj pracy.

Do tej grupy należą takie czasowniki regularne jak:

- arbeiten
- antworten
- atmen
- begegnen
- beobachten
- bilden

- bitten
- finden
- heiraten
- gründen
- mieten
- öffnen
- rechnen
- reden
- retten
- trocknen
- warten
- zeichnen

Temat czasownika kończy się na -s, ß, x, z

W czasownikach regularnych zakończonych na -s, ß, x, z w 2.os.l.poj (ty) pomijamy 's' w końcówce. Bo jakby tam 's' jeszcze wsadzić, to byłoby niezłe wyzwanie jeśli chodzi o wymowę, coś ala Brzeczyszczykiewicz. My potrafimy, Niemcy nie. Na przykład:

- Du mixt alle Zutaten für den Cocktail. / Ty miksujesz wszystkie składniki.
- Und du setzt dich auf die Couch und wartest. / A ty siadasz na kanapie i czekasz.

Do tej grupy należą takie czasowniki regularne jak:

- beweisen
- heizen
- mixen
- reisen
- reißen
- reizen
- setzen
- sitzen

Brak -e w pierwszej osobie

Jeśli czasownik regularny w niemieckim kończy się na -n, a nie jak przeważnie na -en – wtedy w 1 os. l.poj (ja) wypada -e.

- Lächeln: Ich läch()le ziemlich oft. / Dość często się uśmiecham.
- Klingeln: Ich kling()le aber niemand geht ran! Dzwonię, ale nikt nie otwiera!
- Sammeln: Ich samm()le bis heute Pokemons. / Do dzisiaj zbieram pokemony.

Do tej grupy należą takie czasowniki regularne jak:

- dauern
- erinnern
- klingeln
- lächeln

Lekcja 11: Czas przeszły Perfekt

„Ich habe gelernt“/ Uczyłam się – to właśnie przykład zdania w czasie przeszłym o nazwie Perfekt. W tej lekcji dowiesz się kiedy stosuje się ten czas i jak się go tworzy. Los geht's!

Perfekt niemiecki: co należy wiedzieć?

Perfekt niemiecki używa się do wyrażenia przeszłości. Na przykład:

| Ich habe geschlafen. /Spałam.

No tak – po polsku jedno słowo, po niemiecku – aż 3. Żeby powiedzieć coś w czasie przeszłym Perfekt musisz użyć dwóch czasowników. Posiłkowego, czyli takiego pomocnika w postaci haben albo sein, który nic nie znaczy w tym przypadku oraz czasownika głównego w formie Partizip II.

Haben lub sein musi być odmienione w odpowiedniej osobie. Sein używa się wtedy, jeśli jest jakiś ruch od punktu A do B, na przykład poszłam, lub zmiana stanu, na przykład zasnęłam. Natomiast haben używa się w każdym innym przypadku, na przykład:

- Helga hat gestern die ganze Nacht getanzt./ Helga tańczyła wczoraj całą noc.
- Am nächsten Tag ist sie ins Büro gegangen. /Następnego dnia poszła do biura.
- Sie hat zum Frühstück eine Pizza gegessen. /Na śniadanie zjadła pizzę.

Helga hat zum Frühstück eine Pizza gegessen. / Helga zjadła na śniadanie pizzę.

A co to jest Partizip II ?

Partizip II, czyli imiesłów czasu przeszłego

Partizip II to taka forma czasownika, którą z reguły tworzy się poprzez dodanie **-ge**. Na przykład : **gemacht**, **gekauft**, **gelaufen**. I taki Partizip II kończy się na -t, jeśli czasownik jest regularny/mieszany. A jeśli czasownik jest nieregularny/mieszany, to Partizip II kończy się na -en.

Czasowniki regularne

gesucht, geweckt

Czasowniki mieszane

gebrannt, genannt

Czasowniki nieregularne

geschrieben, geschlafen, gebunden

- Ich habe gestern einen Fehler **gemacht**. / Zrobiłem wczoraj błąd.
- Ich habe mir gestern einen Porsche **gekauft**. / Kupiłem sobie wczoraj Porsche.
- Gestern bin ich zu Fuß nach Warschau **gelaufen**! / Wczoraj poszłam do Warszawy na pieszo!

uwaga

Czasowniki zakończone na **-ieren** nie dostają przedrostka -ge

- verlieren: Hast du deinen Verstand verloren? Czy ty oszalałeś?

- studieren: Ich habe in Warschau studiert./ Studiowałam w Warszawie.
- provozieren: Sie hat mich provoziert!/ Ona mnie prowokowała.
- telefonieren: Wir haben 2 Stunden telefoniert./ Rozmawialiśmy przez telefon 2 godziny.
- verlieren: Ich habe mein Verstand verloren./ Straciłam głowę, rozum.

Powyższa zasada dotyczy się również czasowników zaczynających się od: **be-, emp-, ent-, er-, ge-, miss-, ver-, zer-.** Na przykład **entsetzt, erzählt, bestellt, gebraucht, missverstanden, verliebt, zerkleinert.**

A jeśli czasowniki są rozdzielnie złożone, to wtedy -ge wchodzi między przedrostek a czasownik główny. Na przykład auf/machen, auf/stehten, ein/schalten. Wstawiasz przedrostek -ge tam, gdzie widzisz ukośnik.

- Ich bin heute um 5:00 aufgewacht, weil ich schlecht geträumt habe. Dzisiaj obudziłam się o 5:00, ponieważ miałam koszmary
- Er hat mir die Tür aufgemacht. On otworzył mi drzwi.

Perfekt niemiecki: kiedy sein, a kiedy haben?

No dobrze – już wiesz jak tworzy się Partizip II. Na koniec jeszcze jedna, ważna informacja – nieraz tworzy się Perfekt z sein, a nieraz z haben.

Jakie czasowniki łączą się z sein?

Czasowniki wyrażające zmianę, ruch : *fahren, schwimmen, laufen, aufwachen, einschlafen, sterben* stosujemy „sein”, na przykład:

- Ich bin gestern um 6:00 aufgestanden. /Wczoraj wstałam o 6:00.
- Die ältere Dame ist gestern gestorben. /Starsza pani wczoraj umarła.
- Wir sind alle zu ihrem Begräbnis gefahren. /Wszyscy pojechaliśmy na pogrzeb

Ponadto sein stosujemy z czasownikami :

- bleiben: Ich bin gestern zuhause geblieben. /Wczoraj zostałam w domu.
- werden: Aus meiner Idee ist nichts geworden./ Nic nie zostało z mojego pomysłu.
- sein: Ich bin gestern bei Helga gewesen. /Wczoraj byłam u Helgi.
- passieren: Was ist gestern passiert? /Co się wczoraj wydarzyło?

Jakie czasowniki łączą się z haben?

Cała reszta czasowników ma czasownik posiłkowy haben

Lekcja 12: Liczba mnoga niemiecki

28. März
2019

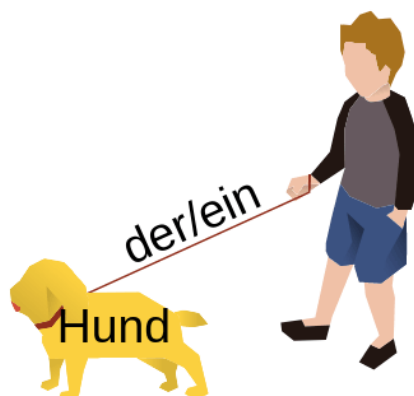
W tej lekcji dowiesz się, jak tworzy się liczbę mnogą w języku niemieckim. Ale najpierw bardzo ważna informacja o rzeczowniku niemieckim:

Rzeczownik niemiecki: co trzeba wiedzieć?

Przed rzeczownikiem w języku niemieckim prawie zawsze występuje rodzajnik. I to właśnie rodzajnik robi przeważnie całą robotę – określa on płeć, liczbę oraz przypadek rzeczownika. Na przykład:

- **Die** Frau ist verrückt./ Kobieta jest szalona. (rodzajnik „die”, czyli wiadomo że rzeczownik jest rodzaju żeńskiego)
- **Der** Mann ist dick./ Mężczyzna jest gruby. (rodzajnik „der”, czyli wiadomo że rzeczownik jest rodzaju męskiego)
- **Das** Kind ist schön./ Dziecko jest ładne. (rodzajnik „das”, czyli wiadomo że rzeczownik jest rodzaju nijakiego)
- **Die** Frauen sind im Restaurant./ Kobiety są w restauracji. (przy rzeczownikach w liczbie mnogiej występuje rodzajnik „die”)

Przed
rzeczownikiem
prawie zawsze
jest rodzajnik

Liczba mnoga niemiecki: jak się tworzy?

Czyli przez liczbą mnogą w niemieckim jest rodzajnik „die”. A sam rzeczownik w liczbie mnogiej przeważnie trochę się zmienia, według pewnych zasad. Nie są to sztywne zasady, ale na szczęście sprawdzają się w wielu przypadkach:

końcówka „n/en”

Rzeczowniki rodzaju męskiego kończące się na „ent”, „ant”, „and”, „or”, „ist”:

- der Student – die Student**en**
- der Polizist – die Polizist**en**

Rzeczowniki rodzaju żeńskiego kończące się na „in”, „ion”, „ik”, „ung”, „tät”, „schaft”, „keit”, „heit”:

- die Universität – die Universit**äten**
- die Organisation – die Organisat**ionen**

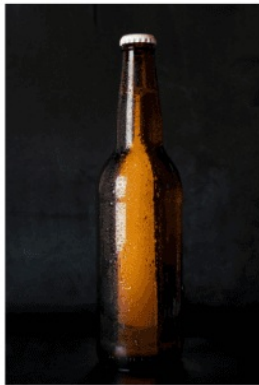
99% wszystkich rzeczowników, kończących się na „e”:

- die Flasche – die Flasch**en**
- die Tasse – die Tass**en**

Uwaga

W rzeczownikach, które kończą się na „n”, w liczbie mnogiej to „n” się podwaja. Na przykład: „die Kellnerin” – „die Kellner**innen**”

die Flasche

die Flaschen

końcówka „e”

Wiele rzeczowników rodzaju męskiego:

- der Baum – die B**äume**
- der König – die Kön**ige**

Wiele jednosylabowych rzeczowników:

- die Nacht – die N**ächte**
- die Hand – die H**ände**

Uwaga

Jednosylabowe rzeczowniki rodzaju żeńskiego z a,o,u dostają ZAWSZE przegłos (ä, ö, ü).
Rzeczowniki rodzaju męskiego CZĘSTO, ale nie zawsze.

die Hand

die Hände

końcówka „r/er”

Wiele rzeczowników jednosylabowych rodzaju nijakiego. Także w tym przypadku rzeczowniki bardzo często dostają przegłos:

- das Haus – die Häuser
- das Glas – die Gläser
- das Kind – die Kinder

końcówka „s”

Wszystkie rzeczowniki, które kończą się na **a, i, o, u** lub **y**:

- das Sofa – die Sofas
- das Auto – die Autos
- die Omi – die Omis
- das Hobby – die Hobbys

Wiele rzeczowników obcego pochodzenia:

- das Team – die Teams
- der Job – die Jobs

Nazwiska:

- die Meiers (= rodzina Meier)
- die Müllers (= rodzina Müller)

Liczba mnoga bez końcówki

Niekóre rzeczowniki w niemieckim nie dostają żadnej końcówki. Zmienia się tylko rodzajnik, a „a”, „o” i „u” dostają przegłos „ä”, „ö” i „ü”:

Rzeczowniki kończące się na „-el”, „-er” i „-en”

- der Apfel – **die Äpfel**
- der Vater – **die Väter**
- das Brötchen – **die Brötchen**

Uwaga

Rzeczowniki rodzaju żeńskiego kończące się na „-el” w liczbie mnogiej dostają końcówkę „-n”. Na przykład die Kartoffel – die Kartoffeln

Rzeczowniki bez liczby mnogiej

Niektóre rzeczowniki nie mają liczby mnogiej. Istnieją tylko w liczbie pojedynczej. Takie rzeczowniki oznaczają już w liczbie pojedynczej, liczbę mnogą (Obst = wiele owoców) lub są niepoliczalne (Milch, Durst):

- **das Obst** → brak liczby mnogiej
- **die Milch** → brak liczby mnogiej
- **der Durst** → brak liczby mnogiej

Rzeczowniki bez liczby pojedynczej

A niektóre rzeczowniki nie mają z kolei liczby pojedynczej. Występują tylko w liczbie mnogiej. Stworzenie liczby pojedynczej jest w ich przypadku niemożliwe ze względu na znaczenie rzeczowników:

- **die Leute** → brak liczby pojedynczej
- **die Eltern** → brak liczby pojedynczej
- **die Ferien** → brak liczby pojedynczej

Jakie rodzajniki występują? Kiedy jaki stosować?

W tej lekcji dowiesz się najważniejszych informacji o rodzajnikach określonych (der, die, das) oraz o nieokreślonych (ein, eine). Zdradzę ci również trik na naukę rodzajników niemieckich. Los geht's!

Rodzajnik niemiecki – co trzeba wiedzieć?

Rodzajnik niemiecki to takie małe słówko, które prawie zawsze stoi przed rzeczownikiem w niemieckim. Dzięki niemu wiadomo, jaką **pleć ma rzeczownik, liczbę oraz w jakim jest przypadku**. Czyli całkiem ważny jest ten cały rodzajnik. Są trzy rodzajniki:

- **Rodzaj męski: Der** Mann kocht. / Mężczyzna gotuje. (dzięki der wiemy że rzeczownik „Mann” jest rodzaju męskiego, w liczbie pojedynczej i w mianowniku)
- **Rodzaj żeński: Die** Frau isst. / Kobieta je. (dzięki die wiemy że rzeczownik „Frau” jest rodzaju żeńskiego, w liczbie pojedynczej i w mianowniku)
- **Rodzaj nijaki: Das** Kind spielt. / Dziecko bawi się. (dzięki das wiemy że rzeczownik „Kind” jest rodzaju nijakiego, w liczbie pojedynczej i w mianowniku)

DER → ER

DIE → SIE

DAS → ES

Należy również wiedzieć, że rodzajnik niemiecki może być **określony lub nieokreślony**. Określony rodzajnik widzisz na przykładach wyżej. A nieokreślony jest zaznaczony na czerwono w przykładach poniżej:

- **Der/ ein** Mann kocht.
- **Die/ eine** Frau ißt.
- **Das/ ein** Kind spielt.

hurra

Rodzajnik nieokreślony występuje tylko w liczbie pojedynczej

Rodzajnik niemiecki: kiedy stosuje się rodzajnik określony, a kiedy rodzajnik nieokreślony?

Wszędzie tam, gdzie mówimy o czymś **konkretnym, sprecyzowanym lub unikalnym**, stosuje się rodzajnik określony:

- Das Auto von Ihnen gefällt mir sehr. / Pańskie auto bardzo mi się podoba . (jest sprecyzowane jakie auto – pańskie auto, czyli rodzajnik określony)
- Der Mann in der Ecke ist komisch./ Pan w kącie jest dziwny. (też dokładnie wiadomo, o jakiego pana chodzi – tego z kąta :))
- Die Sonne scheint. (słońce jest jedno. Jeśli coś jest jedyne, niepowtarzalne, stosuje się der, die lub das)

A jeżeli mówisz o czymś **ogólnym, bliżej nieokreślonym lub jednym z wielu** bierzesz rodzajnik nieokreślony:

- Das ist ein Apfel./ To jest jabłko (nie jakieś konkretne jabłko, tylko po prostu jabłko jedno z wielu)
- Ich suche nach einen Job./ Szukam (jakiejs) pracy. (mówisz ogólnie, że szukasz jakiejs pracy. Nie masz jeszcze sprecyzowanych planów)

Lekcja 14: przypadki niemiecki

W tej lekcji dowiesz się jakie przypadki są w języku niemieckim i kiedy się je stosuje.

Przypadki niemiecki: Nominativ, Genitiv, Dativ, Akkusativ

W języku niemieckim są 4 przypadki: Nominativ, Genitiv, Dativ, Akkusativ. Dla porównania – w języku polskim jest aż 7 przypadków. A co to są w ogóle te przypadki? Najlepiej wyjaśnię to na przykładzie – spójrzcie na dwa zdania poniżej. W pierwszym zdaniu ktoś zignorował istnienie przypadków, w drugim natomiast powiedział zdanie poprawnie gramatycznie:

- Helga sitzt auf der Sessel./ Helga siedzi na fotel.
- Helga sitzt auf dem Sessel./ Helga siedzi na fotelu.

W wersji polskiej „fotel” zmienił się na „fotelu” (bo siedzi „na kim? na czym?” – na fotelu, czyli nasz polski przypadek celownik.). A w języku niemieckim o tym jaki to przypadek, informuje nas przede wszystkim rodzajnik. „Der Sessel”, zamienił się na „dem Sessel”, ponieważ w niemieckim celowniku rodzajnik „der” zamienia się na „dem”. A na przykład rodzajnik „die” zamienia się w celowniku na „der”:

Ich spreche mit **der** Lehrerin. /Rozmawiam z nauczycielką. (Z kim rozmawiam? czyli celownik. „Die” zamienia się na „der”)

Przypadki w języku niemieckim odpowiadają na takie pytania, a rodzajniki odmieniają się w ten sposób:

Przypadek	EIN (męski)	EINE (żeński)	EIN (nijaki)	liczba mnoga: brak
Nominativ: kto ? co?	der/ EIN	die/ EINE	das/ EIN	die/-
Genitiv: czyj?	des/ EINES	der/ EINER	des/ EINES	der/-
Dativ: kim? czym? komu? czemu?	dem/ EINEM	der/ EINER	dem/ EINEM	den/-
Akkusativ: kogo? co?	den/ EINEN	die/ EINE	das/ EIN	die/-

Zauważ, że rodzajnik nieokreślony dostaje w poszczególnych przypadkach takie same końcówki, jak rodzajnik określony.

Ok, to teraz trochę o każdym z 4 przypadków niemieckich:

1. Mianownik niemiecki: Nominativ

Mianownik (Nominativ) odpowiada na pytanie : kto ? co? i jest tym samym podmiotem w zdaniu:

- **Ich** mache jetzt eine Pause./ Robię teraz przerwę. (kto? co? robi przerwę? ich)
- **Die deutsche Sprache** macht mich fertig. / Niemiecki język mnie wykańcza. (kto? co mnie wykańcza? die deutsche Sprache)

Die deutsche Sprache macht mich fertig! / Niemiecki język mnie wykańcza!

2. Dopełniacz niemiecki: Genitiv

Genitiv odpowiada na pytanie: czyj? Używa się go wtedy, jeżeli coś do kogoś należy:

Das ist die Brille **meines Vaters**. / To są okulary mojego taty. (Okulary są czyje? mojego taty)

Der Herr **der Ringe**. / Władca pierścieni. (Pierścienie są czyje? władcy)

uwaga

Na końcu większości rzeczowników rodzaju męskiego i nijakiego pojawi się w Genitivie „s” lub „es”:

- Das Auto meines Bruders.
- Ziel des Lebens.
- Die Evolution des Menschen.

3. Celownik niemiecki: Dativ

Celownik niemiecki odpowiada ma pytanie: komu? czemu? z kim ? z czym?:

- Ich spreche mit **dem** Kind. / Rozmawiam z dzieckiem.
- Ich spreche mit ein**em** Kind. / Rozmawiam z dzieckiem.

uwaga

Jeżeli rzeczownik w liczbie mnogiej nie kończy się na „s” lub „n” dostaje w Dativie bonusowe „n”. Na przykład: die Fahrräder – den Fahrräder**n**, die Bilder – den Bildern**n**, die Tische – den Tischen**n**.

A tak wyglądają zaimki osobowe w celowniku:

Nominativ/ mianownik

(kto? co?)	ich	du	er	sie	es	wir	ihr	sie	Sie
Dativ/ celownik (komu? czemu? z kim? z czym?)	mir	dir	ihm	ihr	ihm	uns	euch	ihnen	Ihnen

Na przykład:

- Ich spreche nicht mit **dir**. / Rozmawiam (z kim?) z tobą.
- Kannst du **mir** helfen? / Czy możesz (komu?) mi pomóc?

4. Biernik niemiecki: Akkusativ

Biernik niemiecki (Akkusativ) występuje po pytaniu : kogo ? co? W Akkusativie zmienia się tylko „der” na „den”. Die i das wyglądają tak, jak w mianowniku.

- Siehst du **den** Mann da? / Widzisz tego mężczyznę? (kogo?co? widzisz? mężczyznę)
- Ich esse **einen** Kuchen. / Jem ciasto. (kogo?co? jem? ciasto)
- Siehst du **die** Frau da? / Widzisz tę kobietę? (kogo?co? widzisz? kobietę)
- Ich sehe **den/einen** Hund. / Widzę psa.

Tak wyglądają zaimki osobowe w bierniku:

Nominativ (kto? co?)	ich	du	er	sie	es	wir	ihr	sie	Sie
Akkusativ (kogo? co?)	mich	dich	ihn	sie	es	uns	euch	sie	Sie

Przypadki niemiecki: kiedy zastosować który?

Decydującą rolę o tym, w jakim przypadku ma być rzeczownik wraz z rodzajnikiem, ma przyimek zaraz przed tym rzeczownikiem. Mówiąc inaczej, dany przyimek łączy się z konkretnym przypadkiem. Na przykład: Ich spaziere **mit** dem Hund (po „mit” jest zawsze Dativ).

Bez obaw – po większości przyimków jest taki sam przypadek jak w języku polskim (spaceruję z kim? z czym?, czyli pytanie z naszego celownika, czyli niemiecki Dativ). Są jednak wyjątki i dlatego należy nauczyć się z jakim przypadkiem łączy się dany przyimek. Tutaj znajdziesz informacje o tym, jakie przyimki łączą się z jakim przypadkiem.

Są również przyimki, które łączą się albo z Dativem, albo z Akkusativem- wymiennie. Generalna zasada jest taka, że jeśli coś się zmienia (stan) lub jest w ruchu, przemieszcza się od A do B – wtedy stosujemy Akkusativ. Jeśli natomiast coś gdzieś się znajduje i nic z tym się nie dzieje, jest w miejscu, wtedy stosujemy Dativ. Na przykład:

- Ich gehe ins (in das) Büro. / Idę do biura (przemieszczam się w kierunku biura, czyli Akkusativ)
- Ich bin im (in dem) Büro. / Jestem w biurze (jestem tam i się nigdzie nie przemieszczam, czyli Dativ)

uwaga

Ich gehe zur Apotheke – przemieszczam się, czyli powinien być Akkusativ, a jest Dativ (zu der) . A to dlatego, że przyimek zawsze ma decydujący głos przy wyborze przypadku – a „zu” łączy z TYLKO z Dativem. Dlatego warto zapoznać się z jakim przypadkiem łączy się dany przyimek

Lekcja 15: przyimki miejsca niemiecki

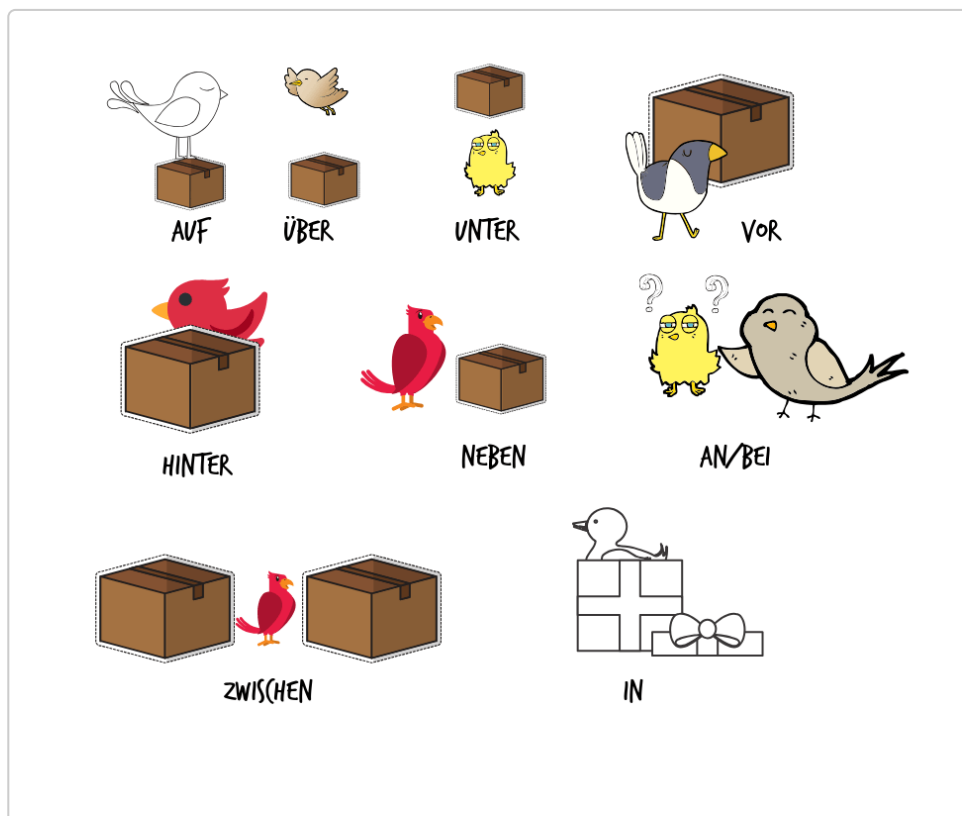
W tej lekcji poznasz najważniejsze przyimki miejsca w niemieckim oraz dowiesz się, jaki przypadek się po nich stosuje.

Przyimki miejsca niemiecki: co to jest?

Przyimki miejsca to takie słówka jak: auf, unter, in, vor etc. Jak sama nazwa wskazuje – określają miejsce czegoś/kogoś, lub kierunek, jakim ktoś/coś się przemieszcza.

Po przyimkach miejsca stosuje się z reguły Dativ (jeżeli coś jest w miejscu) lub Akkusativ (jeżeli coś jest w ruchu).

Oto najważniejsze z nich:

Przyimki miejsca w niemieckim

Przyimek Tłumaczenie

auf	na
-----	----

über	nad
------	-----

Przyimek	Tłumaczenie
unter	pod
vor	przed
hinter	za
neben	obok
an/bei	przy
zwischen	pomiędzy
in	w

Przymyki miejsca niemiecki : biernik czy celownik?

Po przymkach miejsca z tabeli powyżej trzeba użyć albo biernika (Akkusativ) albo celownika (Dativ).

Jeśli coś jest w miejscu to bierzesz Dativ. Jeżeli coś się przemieszcza od punktu A do B, lub zmienia się jego stan, wtedy bierzesz Akkusativ. Na przykład:

- Ich sitze auf der Couch./ Siedzę na kanapie. (siedzę i się z niej nie ruszam, więc po przymku jest Dativ)
- Ich setze mich auf die Couch./ Siadam na kanapę. (z pozycji stojącej wykonuję ruch siadając na kanapę)

AKKUSATIV

DATIV

uwaga

Po „zu” jest zawsze Dativ pomimo tego, że się przemieszczasz. No tak jest i kropka
Przymyki miejsca bardzo często „ściągają” się z rodzajnikami, które po nich występują i robi się coś takiego:

Przyimek z rodzajnikiem Co powstaje?

an + dem	am
an + das	ans
in + dem	im
zu + der	zur
zu + dem	zum
auf + das	aufs

Przymyki miejsca niemiecki: użycie w praktyce

Mówi się: „Ich gehe zur Post” czy „Ich gehe in die Post”? „Zum Park” czy „in den Park”? „Zum Büro” czy „ins Büro”? W tabelce poniżej masz najpopularniejsze użycia przymyków miejsca – raz w Dativie, raz w Akkusativie. Przyimek zmienia się w zależności od tego, o czym mowa:

Miejsce	Gdzie? (Dativ)	Dokąd? (Akkusativ)
Miasto, państwo (bez rodzajników)	Ich wohne in Berlin.	Ich fahre nach Berlin.
Budynek, państwo (z rodzajnikami)	Ich bin im (in+dem) Büro.	Ich gehe ins (in+das) Büro.
Góra, wyspy	Ich war auf den Maldiven.	Ich fahre auf die Maldiven.
Morze, rzeka, jezioro, plaża	Ich bin am (an+dem) Meer	Ich fahre ans (an+das) Meer.
ulica	Ich wohne an der Riehlstraße.	Ich gehe in die Riehlstraße.

Miejsce	Gdzie? (Dativ)	Dokąd? (Akkusativ)
<i>plac</i>	Bist du am (an+dem) Alexanderplatz?	Ich gehe zum Alexanderplatz.
<i>osoba</i>	Ich wohne bei meiner Mutter.	Ich gehe zu meine Mutter.
sklep, bank, poczta	Ich bin in der Apotheke.	Ich gehe zur Apotheke.

zur Post

ins Kino

zur Bank

in den Park

ICH GEHE...

zum Arzt

ins Büro

Jeżeli kraj ma rodzajnik, jak na przykład die Türkei, die Schweiz, die Vereinigten Staaten – wtedy bierzemy „in“. To samo tyczy się państw, miast, kontynentów i krain geograficznych z rodzajnikami.

nach Polen

in die Alpen

nach Berlin

in die Schweiz

ICH FAHRE...

nach Deutschland

in die Vereinigten Staaten

Lekcja 16: odmiana rodzajnika

W tej lekcji dowiesz się najważniejszych informacji o odmianie rodzajnika w niemieckim.

Odmiana rodzajnika niemiecki: co to jest?

W języku niemieckim są 4 przypadki, pamiętacie? Wspomniałam tam, że rodzajniki odmieniają się przez przypadki. Czyli rodzajnik na przykład „der”, tak będzie się odmieniał:

A tutaj kilka przykładów odmiany rodzajnika „der” w zdaniach:

- **Der** Hund ist klein./ Pies jest mały. (kto?co jest mały? więc mianownik)
- Ich spaziere mit **dem** Hund./ Spaceruję z psem (z kim? z czym spaceruję? więc celownik)
- Die Geschichte **des** Hundes./ Historia psa. (czyja historia? psa, więc dopełniacz)

Odmiana rodzajnika niemiecki: rodzajnik określony

Jedyną tabelką którą musisz się tak naprawdę nauczyć jest ta poniżej. Jest to odmiana rodzajnika określonego (der, die, das) przez wspomniane 4 przypadki:

Przypadek	DER (męski)	DIE (żeński)	DAS (nijaki)	liczba mnoga
Nominativ: kto ? co?	DER	DIE	DAS	DIE

Przypadek	DER (męski)	DIE (żeński)	DAS (nijaki)	liczba mnoga
Genitiv: czyj? kogo? czego?	DES	DER	DES	DER
Dativ: kim? czym? komu? czemu?	DEM	DER	DEM	DEN
Akkusativ: kogo? co?	DEN	DIE	DAS	DIE

Jak widzisz w tabelce, każdy z przypadków odpowiada na określone pytanie. W praktyce wygląda to tak:

- Ich spreche mit (z *kim? czym?* rozmawiam? czyli Dativ) der Frau. / Rozmawiam z tą kobietą
- Ich bewerbe mich um (o *kogo? co?* się ubiegam, czyli Akkusativ) die Stelle. / Ubiegam się o tę pracę.

Odmiana rodzajnika niemiecki: rodzajnik nieokreślony

I teraz znając już odmianę rodzajnika określonego – tak naprawdę znasz już odmianę rodzajnika nieokreślonego (ein,eine). Na pewno widzisz, że rodzajnik nieokreślony dostaje identyczne końcówki, jakie ma rodzajnik określony:

Przypadek	EIN (męski)	EINE (żeński)	EIN (nijaki)	liczba mnoga: brak
Nominativ: kto ? co?	der/ EIN	die/ EINE	das/ EIN	die/-
Genitiv: czyj?	des/ EINES	der/ EINER	des/ EINES	der/-
Dativ: kim? czym? komu? czemu?	dem/ EINEM	der/ EINER	dem/ EINEM	den/-
Akkusativ: kogo? co?	den/ EINEN	die/ EINE	das/ EIN	die/-

zapamiętaj

Rodzajnik nieokreślony nie występuje w liczbie mnogiej.

A tak wygląda odmiana rodzajników nieokreślonych w praktyce:

- Ich spreche mit einer Frau/ Rozmawiam z jakąś kobietą. (z kim rozmawiam? czyli Dativ, stąd einer)
- Ich suche nach einen Job. / Szukam pracy. (kogo? co? szukam? czyli Akkusativ, stąd einen)

Lekcja 17: zaimki pytające

Zaimki pytające to na przykład takie słówka jak: *który?kto? co? (welcher, wer, was)*. Tutaj dowiesz się na ich temat najważniejszych informacji w pigułce, a między teorią znajdziesz interaktywne ćwiczenia na niemieckie zaimki pytające w roli głównej. Do dzieła!

Zaimki pytające niemiecki: kto?co?

Wer ist das?/ Kto to jest?

„Wer” to odpowiednik polskiego „kto”.

Was ist das?/ Co to jest?

„Was” to odpowiednik polskiego „co”.

Oba powyższe zaimki pytające odmieniają przez przypadki tak:

Przypadek	Zaimek pytający "wer"	Zaimek pytający "was"
Nominativ (mianownik)	wer? (kto)	was? (co)
Genitiv (dopełniacz)	wessen? (czyj)	wessen? (czyj)
Dativ (celownik)	wem? (komu)	wem? (czemu)
Akkusativ (biernik)	wen? (kogo)	was? (co)

Wiesz, że znasz już tę odmianę? A pamiętasz odmianę rodzajnika określonego przez przypadki? Jeśli nie, to koniecznie wróć to lekcji o odmianie rodzajnika:

NOMINATIV	der → wer	das → was
GENITIV	des → wessen	des → wessen
DATIV	dem → wem	dem → wem
AKKUSATIV	den → wen	das → was

Zaimki pytające niemiecki: który?

Welche Frau ist die schönste?/ Która kobieta jest najpiękniejsza?

„Welche” to po polsku „która”. Właśnie doszliśmy do wniosku, że zaimki pytające w języku niemieckim odmieniają się tak, jak rodzajniki określone.

Więc jeśli chcemy zapytać „który” (czyli rodzaj męski) to dodajemy końcówkę „r”, bo tak wygląda rodzajnik określony w mianowniku i wychodzi „welcher”:

Welcher Mann kann mir helfen?/ Który mężczyzna może mi pomóc?

A jeśli chcemy zapytać „które”, czyli rodzaj nijaki, to do „welche” dodajemy „s” i mamy „welches”:

Welches Kind mag keine Süßigkeiten?/ Które dziecko nie lubi słodyczy?

I to „welche” jak się odmienia, dostaje znowu takie same końcówki jak rodzajnik określony. Do „welch” dodajesz taką końcówkę jaką mają rodzajniki określone. Dla przypomnienia:

Przypadek	DER (męski)	DIE (żeński)	DAS (nijaki)	liczba mnoga
Nominativ: kto ? co?	WELCHER	WELCHE	WELCHES	WELCHE
Genitiv: czyj? kogo? czego?	-	-	-	-
Dativ: kim? czym? komu? czemu?	WELCHEM	WELCHER	WELCHEM	WELCHEN

Przypadek	DER (męski)	DIE (żeński)	DAS (nijaki)	liczba mnoga
Akkusativ: kogo? co?	WELCHEN	WELCHE	WELCHES	WELCHE

A tak odpowiemy na powyższe pytania z „welche” :

- **Die** Frau am Tisch ist die schönste./ Kobieta przy stole jest najpiękniejsza.
- **Der** Mann im Anzug kann dir helfen./ Mężczyzna w garniturze może ci pomóc.
- **Das** Kind in der Ecke mag nur Brokkoli. / Dziecko w kącie lubi tylko brokuły.

Trzeba użyć rodzajnika określonego odpowiadając, bo przecież pytanie wymaga konkretnej odpowiedzi, a jak mowa o konkretnych – to zawsze używa się rodzajnika określonego.

was für welchen?

Jeżeli chcesz dopytać szczegóły jakiegoś **rzeczownika materiałowego**, na przykład rodzaj mleka, drzewa, herbaty i tak dalej, zapytasz : „was für welche”.

- Haben Sie Milch? Was für **welche**? (die=welche)/ Ma pani mleko? Jakie?
- Das ist Holz. Was für **welches**? (das=welches)/ To jest drewno. Jakie?

Welchen Tee willst du?/ Jaką (którą) herbatę chcesz?

Zaimki pytające niemiecki: jaki?

Jeżeli chcemy zapytać o jakieś **cechy, opis danej rzeczy/ osoby**, używamy zaimka pytającego „was für ein”, który oznacza „jaki, jakiego rodzaju”:

- **Was für eine** Frau ist sie? / Jaką ona jest kobietą?
- **Was für eine** Tasche suchen Sie?/ Jakiej torby pani/pan szuka?
- **Was für ein** Haus baust du?/ Jaki dom budujesz?
- **Was für** Häuser baut man hier?/ Jakie domy tu się buduje?

W liczbie mnogiej jak widać na przykładzie powyżej, wypada „ein”. Dlaczego? Ponieważ rodzajnik nieokreślony nie istnieje w liczbie mnogiej.

A odpowiadamy na takie pytania:

- Ich suche nach **eine** Tasche aus Leder./ Szukam torby ze skóry.
- Ich baue **ein** Haus mit vielen Fenstern./ Buduję dom z wieloma oknami.
- Hier baut man **(-)** kleine Häuser./ Tu buduje się małe domy.

Lekcja 18: spójniki w niemieckim

„Uczę się niemieckiego **i** strasznie mnie to męczy” – „i” to przykład spójnika. Z tej lekcji dowiesz się najważniejszych informacji o spójnikach niemieckich. To co? Los geht’s!

Spójniki niemieckie: co to jest?

Lubię cię, ponieważ dobrze gotujesz/ Ich mag dich, weil du gut kochen kannst. To słowo na czerwono to spójnik. Spójnik bo „spaja” tak naprawdę dwa zdania w jedną całość – „lubię cię” i „dobrze gotujesz”. **W języku niemieckim spójniki wymuszają kolejność wyrazów w zdaniu:**

- Ich bin müde und ich lerne Deutsch./ Jestem zmęczony i uczę się niemieckiego.
- Ich bin müde, weil ich Deutsch lerne./ Jestem zmęczony, ponieważ uczę się niemieckiego.

Jak zmieniła się kolejność wyrazów w zdaniach niemieckich powyżej? Czasownik w zdaniu z „weil” powędrował na koniec zdania.

Spójniki niemieckie: lista z przykładami

Jak już wspomniałam, spójniki w niemieckim często zmieniają kolejność wyrazów w zdaniu, w którym występują:

Nic niezmienniające spójniki niemieckie: szyk prosty

Spójniki, po których druga część zdania wygląda „normalnie” – żadnych przestawianek podmiotu z orzeczeniem. Najpierw jest podmiot, a później orzeczenie:

1 zdanie	Spójnik	2 zdanie	Tłumaczenie
Ich lerne Deutsch	, aber	ich kann noch nichts.	Uczę się niemieckiego, ale nic jeszcze nie umiem.
Ich lerne Deutsch	, denn	ich will mit Angela Merkel sprechen.	Uczę się niemieckiego, ponieważ chcę porozmawiać z Angelą Merkel.
Ich treffe mich mit Angela persönlich	oder	wir telefonieren.	Spotkamy się osobiście, albo się zdzwonimy.
Nicht nur spricht Angela Deutsch	, sondern	sie macht auch keine Fehler!	Nie tylko Angela mówi po niemiecku, tylko jeszcze nie robi żadnych błędów!
Wir sprechen über Deutschland	und	wir trinken einen Kaffee.	Porozmawiamy o Niemczech i wypijemy kawę.

Trochę zmieniające spójniki niemieckie: szyk przestawny

Jeśli widzicie poniższe spójniki, pamiętaj, żeby zaraz po nich zamienić kolejnością podmiot z orzeczeniem:

1 zdanie	Spójnik	2 zdanie	Tłumaczenie
Ich will mit Angela Merkel sprechen	, deshalb	lerne ich Deutsch.	Chcę porozmawiać z Angelą, dlatego uczę się niemieckiego.
Ich lerne fleißig	, also	muss ich mir keine Sorge machen.	Uczę się pilnie, więc nie muszę się o nic martwić.

1 zdanie	Spójnik	2 zdanie	Tłumaczenie
Ich lese viel	, außerdem	mach ich viele grammatische Übungen.	Dużo czyta, poza tym robię dużo ćwiczeń gramatycznych.
Wir sprechen über Deutschland	, dann	trinken wir einen Kaffee.	Porozmawiamy o Niemczech, następnie wypijemy kawę.
Ich will locker bleiben	, jedoch	bin ich schon jetzt nervös!	Chcę być na luzie, jednakże już teraz jestem zdenerowany!

A tutaj jest pełna lista spójników, po których najpierw jest orzeczenie, a później podmiot:

- allerdings/ jednakże
- also/ więc
- andererseits/ z drugiej strony
- anschließend/ następnie
- außerdem/ poza tym
- beziehungsweise/ lub też, czy też
- dabei/ przy tym
- dadurch/ poprzez to
- dafür/ z tego powodu
- dagegen/ w przeciwieństwie, jednak
- danach/ następnie
- dann/ wtedy
- dazu/ do tego, dodatkowo
- dennoch/ przecież
- deshalb/ dlatego
- deswegen/ z tego powodu
- einerseits/ z jednej strony
- entweder/ albo
- ferner/ poza tym
- folglich/ więc, zatem
- immerhin/ bądź co bądź
- inzwischen/ w międzyczasie
- jedoch/ jednakże
- schließlich/ w końcu
- seitdem/ odkąd
- sonst/ w przeciwnym razie
- später/ później

- trotzdem/ pomimo
- vorher/ przed tym
- weder ... noch/ ani...ani
- zuerst/ najpierw
- zuvor/ przedtem
- zwar/ jednakże

Spójniki niemieckie robiące wichurę w zdaniu: szyk końcowy

Robiące wichurę, ponieważ występując w zdaniu, wypychają orzeczenie na sam jego koniec. Oto najważniejsze z nich:

1 zdanie	Spójnik	2 zdanie	Tłumaczenie
Wir trinken einen Kaffee	, bevor	wir über Deutschland sprechen.	Wypijemy kawę, zanim porozmawiamy o Niemczech.
Ich bin mir nicht sicher	, ob	Angela Kaffee trinkt.	Nie jestem pewien, czy Angela pije kawę.
Ich werde Tee anbieten	, falls	sie keinen Kaffee trinkt.	Zaproponuję herbatę, jeśli nie pije kawy.
Ich mache mir Sorgen	, weil	mein Deutsch nicht so gut ist.	Martwię się, ponieważ mój niemiecki nie jest taki dobry.
Ich poste ein Foto auf Instagram	, wenn	wir mit dem Treffen fertig sind!	Umieszczę zdjęcie na instagramie, jak już będzie po spotkaniu.

A tutaj jest pełna lista spójników, które wypychają orzeczenie na koniec zdania:

- als/ kiedy, podczas gdy
- bevor/ zanim
- bis/ do
- da/ ponieważ
- damit/ żeby, aby
- dass/ że
- falls/ gdyby
- indem/ przez to, że
- ob/ czy
- obwohl/ chociaż
- seit/ od

- sobald/ skoro tylko
- soweit/ o ile
- während/ podczas
- weil/ ponieważ
- wenn/ kiedy